

Bussum goede grond voor pennevruchten

De eerste schrijver, die Bussum noemt, is volgens Van der Heide de Naardense rector Lambertus Hortenius. In „Oorsprong en ondergang van de stad Naarden" doet deze verslag van de Spaanse moordpartij van 1572 in Naarden. Lambertus Hortensius ontsnapte aan het bloedbad. Hij kreeg een vrijgeleide en passeerde na zijn vertrek uit Naarden-Bussum, dat toen nog maar een gehucht was. „Het gehucht Bussum ligt 500 pas van de stad Naarden af", schreef hij later. De rector onderscheidde reeds twee Bussums, „het ene groot, het andere klein genaamd". Later werden deze Ouden Nieuw-Bussum genoemd. Het huidige Bussum bestaat sinds 1817.

● GRESHOFF... ironisch.

● GORTER... breuk.

● POTGIETER... verrukt.

● GAB SMIT... voorbije wereld.

● KLOOS... wonderbaar maaksel.

● NESCIO... kolombijntjes.

Van met bloesem
besneeuwd
boekweitveld

In het drama over de moord op Floris V. Geraerd van Velzen, introduceerde P.C. Hooft in 1613 het Gooi officieel in de Nederlandse literatuur. Vondel (1587-1679) zocht herhaaldelijk de rust en de natuur op. Hij logeerde vaak op oud-Bussum en bezong de streek in gedichten. Constantijn Huygens (1596-1687) maakte in 1669 een toeristische tocht door Holland en Utrecht. Op 30 maart 1692 bezocht hij Jan Tabak ("30 maart Sondag, Reedt wegh van Amsterdam kwart over achten. Att in een nieuwe herbergh sedert 4 jaar gebouwt buyter Naarden").

In 1775 maakt de Stad- en Dorpschrijver L. van Ollefen de wereld attent op Bussum: „Alleraangenaamst en verrukkelijk, gelijk het dan ook de eer wegdroeg het schoonst gelegen dorp van Gooiland te zijn". Ook Potgieter (1808-1875) toont zich verrukt over het Gooi. Hij rept over de streek van het „met bloesem besneeuwde boekweitveld".

De aanleg van de spoorlijn, geopend in 1874, betekent in Potgieters ogen het einde van het lieflijke Gooi. Einde dat jaar klaagt hij een brief aan Busken Huet over „de stroom der Zondagstouristen". „Door den Oosterspoorweg is mijn Gooi veranderd, tot onherkenbaar wordens toe".

door Wim van der Wijk

De streek wordt na de aanleg van de spoorlijn en de komst van de Gooise

Zo'n 450 schrijvers vonden het Gooise dorp op hun weg

RUIM vijf jaar geleden las Marcus van der Heide in de krant een oproep voor bijdragen aan het Bussums Boek, dat in 1979 ter gelegenheid van de Boekenweek als extra boekenweekgeschenk uitgereikt zou worden. Van der Heide, leraar klassieke talen, maakte in korte tijd een zestien pagina's tellend werkstuk over Bussum en omstreken in de Nederlandse letteren. Zijn stuk werd niet geplaatst. „Gelukkig niet", zegt de classicus nu. „Ik heb toen een kaartstelsel opgezet met gegevens over alle schrijvers, die in het Gooi hebben gewoond en alle letterkundige citaten over het Gooi. Met in het achterhoofd een na mijn pensionering uit te geven serie boekjes.

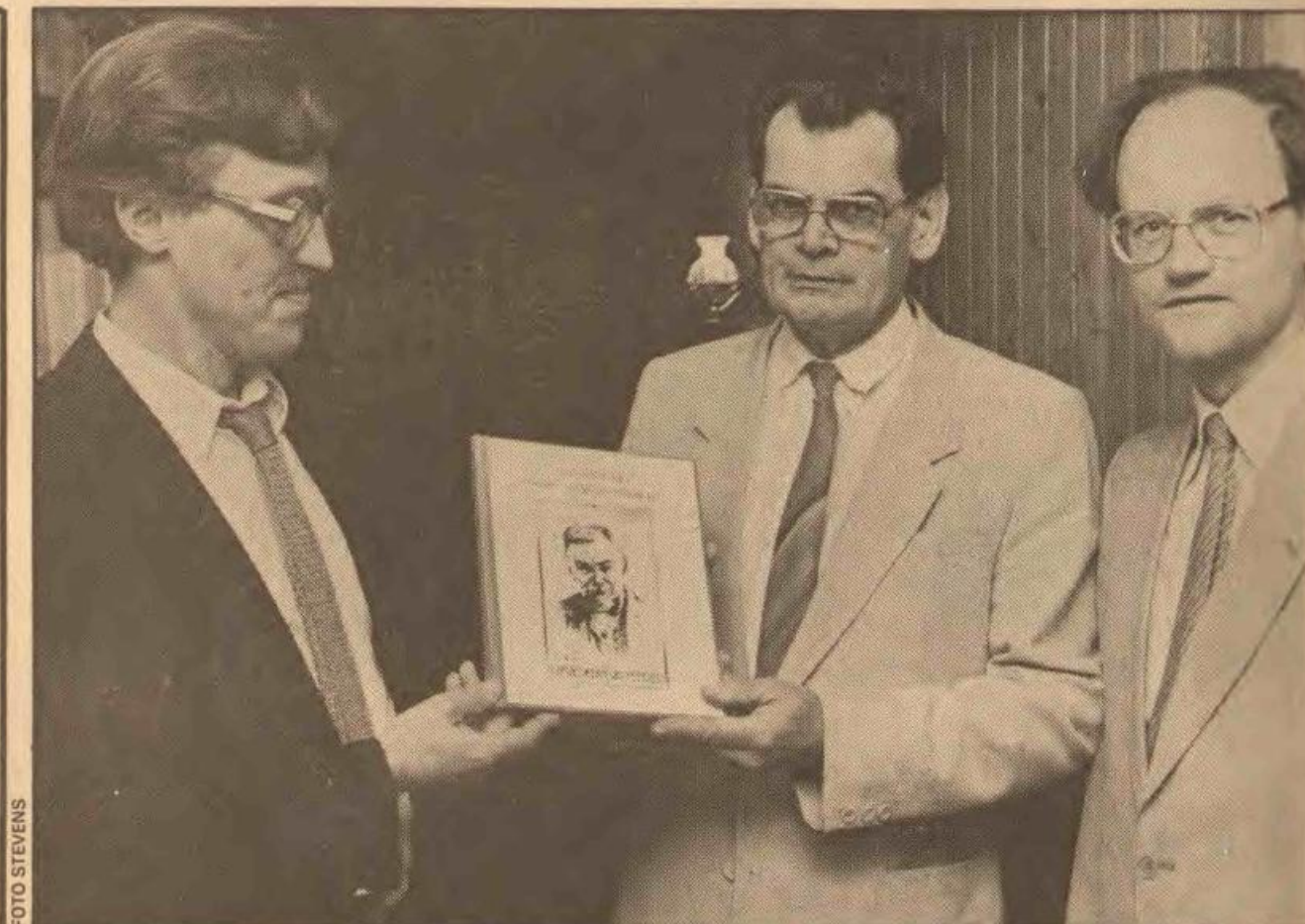
Marcus van der Heide (41) is nog lang niet aan de VUT toe, maar kreeg steeds minder lesuren en dus ook meer vrije tijd. „Ik heb het verkeerde vak gekozen. Twee keer heb ik meegemaakt dat ik moest afvloeien. Momenteel geef ik nog negentien uur les in Amersfoort". Eerder was hij docent aan het Willem de Zwijger College in Bussum, aan welke school een apart hoofdstuk in zijn boek is gewijd.

Er is nog een reden waarom Van der Heide eerder dan gepland zijn gegevens in de kaartenbak heeft verwerkt tot een boek. „Vorig jaar verscheen van de hand van Henk Duits uit Hilversum in het speciale Bussum-nummer van Tussen Vecht en Eem & Vrienden van het Gooi een artikel over Bussum en de letterkunde. In een voetnoot kondigde Duits aan, dat over hetzelfde onderwerp binnenkort een boekje zou verschijnen van Marcus van der Heide, die echter van niets wist. „Toen moest ik dus wel aan het werk". Van der Heide draagt „Bussum door schrijversogen" op aan de vorig jaar opgerichte Historische Kring Bussum. Vorige week bood hij het boek aan

Gooi door de aanleg van de spoorlijn in 1874 en tenslotte de ligging in de buurt van het schildersdorp Laren. „Gorter bijvoorbeeld vond het niet plezierig in Bussum, maar was blij met de aanwezigheid van schilders in zijn woonomgeving. Dat waren mensen met wie je een goed gesprek kon voeren, zei Gorter".

Centrale persoon in „Bussum door schrijversogen" is Frederik van Eeden, voor wie Van der Heide een diepe bewondering heeft. Hij raadpleegde het lijvige dagboek van Van Eeden. Het zijn dan ook voor een belangrijk deel zijn schrijversogen, waarop de titel mede doelt. „Apetrots" toont zich de auteur over hoofdstuk 8, waarin het raadsel wordt opgelost rond het Bussumer Leeuwenlied van René de Clerq, een Belg, die bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog naar ons land kwam en geruime tijd in Bussum woonde. „Ik heb iedereen afgebeeld met de vraag wat is dat, Bussumer leeuwenlied, maar niemand wist het antwoord. En toen deed ik de vondst van mijn leven. Ik zal de dag niet vergeten: 7 maart 1984. In een antiquariaat vond ik de bundel gedichten De Noodhoorn. Daarin stond het gedicht van De Clerq, maar niet als het Bussumer Leeuwenlied maar als Krachtlied".

Van der Heide beleefde nog andere verrassingen tijdens zijn speurtochten. Hij wilde weten wie er achter het pseudoniem Esther de Raad schuilgaat. Het spoor leidde naar een adres in Bussum en de deur werd opgedaan door Mellie Uyldert. „Ik dacht dat zij alleen maar boeken over kruiden heeft geschreven, maar onder het pseudoniem Esther de Raad schreef zij „Het antwoord van Susanna aan Joachim van Babylon". Zij was niet content met de onmondige rol die Susanna in Joachim van Ba-

● Marcus van der Heide (links) overhandigt een exemplaar van zijn boek aan voorzitter W. M. van Berkel van de Historische Kring Bussum. Rechts Martin Heyns, die er de foto's voor maakte.